

Contemporary Conundrums

1 משנה מסכת סנהדרין פרק ג משנה ג

ואלו הן הפסולין המשחק בקוביא והמלוה בריבית ומפריחי יונים וסוחרי שביעית אמר רבי שמעון בתחלה היו קורין אותן אוספי שביעית משרבו האנסין חזרו לקרותן סוחרי שביעית אמר רבי יהודה אימתי בזמן שאין להם אומנות אלא הוא אבל יש להן אומנות שלא הוא כשרין:

2 תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף כד עמוד ב

משחק בקוביא מאי קא עביד? - אמר רמי בר חמא: משום דהוה אסמכתא, ואסמכתא לא קניא. רב ששת אמר: כל כי האי גוונא - לאו אסמכתא היא. אלא: לפי שאין עסוקין ביישובו של עולם. מאי בינייהו? - איכא בינייהו דגמר אומנותא אחריתי. דתנן אמר רבי יהודה: אימתי - בזמן שאין להן אומנות אלא הוא, אבל יש להן אומנות שלא הוא - כשרים.

3 רש"י שם

אסמכתא - היינו דבר דאינו נותן לו מדעתו אלא סומך על דבר שאינו, דסבור שהוא יכול לנצח, ופעמים שמנצחין אותו. לא קניא - והוה ליה כעין גזילה בידו.... דסומך על לא דבר, דסבור כל זה בידי לעשות, ומרישא כי מתני - אדעתא דלא יהיב ליה לאסמכתא קא מתני, דטועה וסבור לא יבא לידי כך, אבל הכא לא סמיק אמדי, דהא לא דע אי נצח אי לא נצח, ואפילו הכי אתני

4 רמב"ם הלכות גזלה ואבדה פרק ו הלכה י

המשחקין בקוביא כיצד, אלו שמשחקין בעצים או בצרורות או בעצמות וכיוצא בהן ועושים תנאי ביניהם שכל הנוצח את חברו באותו השחוק יקח ממנו כך וכך הרי זה גזל מדבריהם אע"פ שברצון הבעלים לקח הואיל ולקח ממון חברו בחנם דרך שחוק והתל הרי זה גזל. וכן המשחקין בבהמה או בחיה או....הכל אסור וגזל מדבריהם.

5 תוספות מסכת עירובין דף פב עמוד א

אע"ג דמסקינן דפליגי רבנן עליה דרבי יהודה הלכה כרבי יהודה א"ר אבהו הלכה כרבי יהודה ומכאן משמע דשרי לשחוק בקוביא דאפילו לרמי בר חמא דמפרש טעמא דמשחק בקוביא פסול משום דאסמכתא לא קניא היינו לרבנן אבל לר' יהודה דמכשר היכא דגמיר אומנות אחריתי קסבר דכה"ג לאו אסמכתא....

6 רמב"ם הלכות עדות פרק י הלכה ד

וכן משחק בקוביא והוא שלא תהיה לו אומנות אלא הוא, הואיל ואינו עוסק ביישובו של עולם הרי זה בחזקת שאוכל מן הקוביא שהוא אבק גזל, ולא בקוביא בלבד אלא אפילו משחקים בקליפי אגוזים וקליפי רמונים

7 שו"ת ריב"ש תלב

ושחוק בקוביא הנה יש בו אסורא דרבנן.... ואפילו לרב ששת דס"ל התם דליכא אסמכתא בקוביא, מ"מ דבר מכוער ומתועב ומשוקץ הוא....

8 שו"ת רדב"ז חלק א סימן ריד

תשובה ראיתי קצת פריצים מתירין דבר זה וראוי לגעור בהם ולמונעם מזה כי לא די שאין עוסקים ביישובו של עולם אלא שגוזלין איש את חברו דאסמכתא לא קניא לדעת רוב הפוסקים.... ולדידן דס"ל כמ"ד דאיכא גזל....

9 שולחן ערוך חושן משפט סימן שע סעיף ב-ג

המשחקים בקוביא כיצד, אלו שמשחקים בעצים או בצרורות או בעצמות, ועושים תנאי ביניהם שכל הנוצח את חברו באותו שחוק יקח כך וכך. וכן המשחקים בבהמה או בחיה או בעופות ועושים תנאי שכל שתנצח בהמתו או תרוץ יותר יקח מחברו כך וכך, וכל כיוצא בדברים אלו, הכל אסור, וגזל מדבריהם הוא.... אבל אם יש לו אומנות אחרת, אפילו משחק עם ישראל אינו פסול (טור). וע"ל סימן ר"ז סעיף י"ג. וכבר פשט המנהג כסברא האחרונה לשחוק בקוביא, ואין פסול אלא מי שאין לו אומנות אלא הוא.